

Sygn. akt I ACz 1132/19

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SA Katarzyna Jakubowska - Pogorzelska

Sędzia SA Marzanna Góral

Sędzia SO del. Anna Strączyńska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2020 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. K. – reprezentanta grupy

przeciwko (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej
z siedzibą w W.

o ustalenie

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 15 maja 2019 r., sygn. akt XXIV C 109/16

w przedmiocie uzupełnienia postanowienia Sądu Okręgowego dnia 23 stycznia 2019 r., sygn. akt XXIV C 109/16

p o s t a n a w i a:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalić wniosek o uzupełnienie postanowienia;

2. pozostawić rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego Sądowi pierwszej instancji w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie

Sygn. akt I ACz 1132/19

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uzupełnił postanowienie wydane w sprawie w dniu 23 stycznia 2019 r. w ten sposób, że

w punkcie drugim (II.) dodał jako członka grupy A. K.. W uzasadnieniu orzeczenia wskazał, że pominięcie A. K. w postanowieniu podlegającym sprostowaniu stanowiło wynik omyłki, podczas gdy do akt zostały dołączone odpowiednie dokumenty, w szczególności złożone przez A. K. oświadczenie.

Pozwany zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego w całości, wnosząc

o jego zmianę i oddalenie wniosku o uzupełnienie postanowienia. We wniesionym zażaleniu pozwany podniósł zarzut naruszenia art. 321 § 1 k.p.c., art. 351 § 1 k.p.c. (w zw. z art. 361 k.p.c. w zw. z art. 24 ust. 1 u.d.r.p.g. oraz w zw. z art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 6ust. 1 u.d.r.p.g. oraz art. 12 u.d.r.p.g.), poprzez uwzględnienie wniosku o uzupełnienie, mimo że strona powodowa omyłkowo nie wskazała A. K. jako członka grupy w piśmie określającym zakres grupy.

Strona powodowa wniosła o oddalenie zażalenia oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie pozwanego uznać należy za zasadne.

Niedopuszczalne jest uzupełnienie postanowienia o dodatkowe rozstrzygnięcie merytoryczne, jeżeli przesądza ono o kwestii nieobjętej żądaniem kształtującym zakres przedmiotowy orzeczenia, które mogło zostać wydane w wyniku rozpoznania wniosku strony. Powyższe wprost wynika z brzmienia art. 351 § 1 k.p.c., dopuszczającego wydanie postanowienia uzupełniającego jedynie w przypadku, gdy sąd nie orzekł o całości żądania. Trafność powyższej konkluzji nie jest kwestionowana przez strony. Zasadniczo nie podważa jej również treść rozważań Sądu pierwszej instancji. Wadliwość zaskarżonego postanowienia, a jednocześnie bezzasadność wniosku powoda wynika natomiast z błędnego założenia, jakoby niewymienienie osoby A. K. w wykazie osób, które przystąpiły do grupy, nie stało na przeszkodzie ku ujęciu zainteresowanej w postanowieniu co do składu grupy.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na szczególny charakter procesowy pisma, które w nomenklaturze ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym (Dz.U.2018.573 j.t. ze zm., dalej jako: „u.d.r.p.g.”) oznaczone zostało jako wykaz osób, które przystąpiły do grupy. Odnotowania wymaga wyraźne rozróżnienie, jakie na gruncie przywołanego aktu prawnego poczyniono pomiędzy rzeczonym wykazem a oświadczeniami osób przystępujących do grupy, które to stanowić mają załącznik do wykazu. Już literalne brzmienie art. 12 zd. 2 u.d.r.p.g. wyklucza utożsamianie wykazu oraz oświadczeń, nie daje również podstaw do pominięcia w toku procedury obowiązku sporządzenia

i przedstawienia wykazu, względnie – uznania, iż został on przez powoda spełniony w drodze przedłożenia samych tylko oświadczeń. Niedopuszczalność takiego rozwiązania uwydatnia się jednak dopiero w kontekście całokształtu procesu prowadzącego do ustalenia składu grupy, który – zgodnie z zamysłem ustawodawcy – angażuje jej reprezentanta do roli podmiotu wstępnie kształtującego stronę podmiotową procesu.

Zważyć należy, że rola reprezentanta grupy nie może ograniczać się do przedstawienia oświadczeń sądowi, przed którym zainicjowano postępowanie grupowe, bowiem osoby chcące uzyskać ochronę prawną swoich roszczeń w ramach postępowania grupowego wyrażają swoją wolę przystąpienia do grupy w drodze oświadczeń kierowanych względem powoda, nie zaś względem sądu. Z tego powodu w literaturze zgodnie przyjmuje się, że oświadczenie o przystąpieniu do grupy nie jest pismem procesowym w rozumieniu art. 125 k.p.c. Rolą powoda jest natomiast dokonanie wstępnej oceny treści oświadczenia oraz weryfikacja innych okoliczności towarzyszących jego złożeniu, a warunkujących jego skuteczność, w tym ustalenie czy oświadczenie składane w wyniku ogłoszenia o wszczęciu postępowania grupowego zostało złożone w terminie zakreślonym w ogłoszeniu. Zauważyć trzeba, że reprezentant może wezwać osobę składającą oświadczenie do ewentualnego poprawienia lub uzupełnienia oświadczenia. Powyższe wiąże się z tym, że ustawodawca wprost wskazuje, iż to na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia przynależności członka do grupy. Z tego względu, zgodnie z art. 16 ust. 2 u.d.r.p.g., jest on uprawniony – przynajmniej na etapie postępowania dowodowego, toczącego się przed sądem w przedmiocie przynależności określonych osób do grupy – do zobowiązania kandydata na członka grupy do złożenia w określonym czasie dodatkowych dowodów i wyjaśnień.

Wszystko powyższe prowadzi do wniosku, iż reprezentant grupy został uczyniony gospodarzem początkowego etapu procedowania, bowiem to na niego został przerzucony ciężar ustalenia wstępnego składu grupy osób, które wspólnie dochodzić będą swych roszczeń w postępowaniu grupowym. Powód niejako proponuje skład grupy, a swoją propozycję obowiązany jest umotywić dowodowo. Wykaz, o którym mowa w art. 12 u.d.r.p.g., stanowi zatem kwalifikowane pismo procesowe wyrażające żądanie powoda co do składu grupy, natomiast załączone do niego oświadczenia pełnią rolę dowodu, o tyle specyficznego, że według ustawy niezbędnego. Jednocześnie, jakkolwiek ustawodawca nie określa

żadnych wymagań co do formy i treści wykazu osób, które przystąpiły do grupy, nie ulega wątpliwości, iż winien on wymieniać osoby, które przystąpiły do grupy. Powyższe stanowi istotę oraz element konieczny wskazanego dokumentu, a zarazem jest jedyną dopuszczalną formą wywiązania się przez powoda z obowiązku nałożonego na niego w art. 12 u.d.r.p.g. Treść oświadczeń winna natomiast stanowić podstawę wykazu, uzasadniać jego kształt, nie zaś odwrotnie. Rolą wykazu nie jest bowiem jedynie odzwierciedlenie (podsumowanie) treści złożonych oświadczeń, skoro podlegają one wstępnej kontroli powoda, stanowiąc jedynie podstawę do sformułowania żądania.

W literaturze wskazuje się, że w razie rozbieżności sąd może wezwać reprezentanta do usunięcia braków, względnie odmówić objęcia poszczególnych osób postanowieniem co do składu grupy. Sąd nie może jednak na podstawie oświadczenia samodzielnie domniemywać co do istnienia wniosku, który pozostawałby usprawiedliwiony w świetle treści owego dokumentu. Powyższe prowadziłyby do orzekania ponad żądanie, a jednocześnie godziłyby w interesy strony pozwanej, która zasadnie może oczekiwać, iż żądanie powoda co do treści postanowienia ustalającego skład grupy w całości wyraża przedłożony wykaz.

Na marginesie wskazać trzeba, że zaprezentowana ocena prawna znajduje pozostałe zbieżną z aktualnymi poglądami doktryny. W literaturze wprost bowiem wskazuje się, że dla uwzględnienia uprawnionego w postanowieniu co do składu grupy, wydawanym przez sąd zgodnie z art. 17 ust. 1 u.d.r.p.g., konieczne jest zarówno złożenie przez uprawnionego reprezentantowi grupy oświadczenia

o przystąpieniu do grupy, jak też przedstawienie sądowi przez reprezentanta grupy wykazu osób, które przystąpiły do grupy, uwzględniającej tego uprawnionego, wraz

z oświadczeniem o przystąpieniu do grupy. Ewentualne nieuwzględnienie przez reprezentanta grupy danego uprawnionego w wykazie osób, które przystąpiły do grupy, skutkować więc będzie niemożnością zaliczenia tego uprawnionego do składu grupy, nawet w przypadku, jeżeli reprezentant grupy złoży jego oświadczenie

o przystąpieniu do grupy (vide: M. Aslanowicz Ustawa o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym. Komentarz., Legalis, 2019)

Zważywszy na powyższe Sąd Apelacyjny przyjął, iż postanowienie podlegające uzupełnieniu nie mogło rozstrzygać w przedmiocie przynależności do grupy osoby A. K., bowiem powód nie sformułował bowiem żądania w tym zakresie. W konsekwencji brak jest podstaw do przyjęcia, że postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 23 stycznia 2019 r. nie rozstrzygało o całości żądania, wobec czego stwierdzić trzeba brak przesłanek do jego uzupełnienia na podstawie art. 351 § 1 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie a art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., Sąd Apelacyjny postanowił jak w punkcie pierwszym postanowienia.

O kosztach postępowania zażaleniowego, zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c., orzeknie Sąd Okręgowy w orzeczeniu kończącym postępowanie w pierwszej instancji.